

PGS.TS MAI THANH PHONG: Cần có chính sách hỗ trợ mang tính hệ thống cho các doanh nghiệp KH&CN

Phát triển cơ sở ươm tạo doanh nghiệp tại các trường đại học lớn được xem là một trong những giải pháp hữu hiệu để hình thành và phát triển bền vững doanh nghiệp khoa học và công nghệ (KH&CN). Xuất phát từ chủ trương này, Trung tâm Ươm tạo doanh nghiệp công nghệ, Trường Đại học Bách khoa (Đại học Quốc gia TP Hồ Chí Minh) - HCMUT-TBI đã được thành lập (chính thức hoạt động từ năm 2010). Đây là đơn vị tiên phong của mô hình vườn ươm doanh nghiệp KH&CN đặt trong trường đại học. Sau 7 năm hoạt động, các kết quả của HCMUT-TBI đã đóng góp thiết thực cho mục tiêu hình thành và phát triển doanh nghiệp KH&CN, đồng thời cho thấy những kinh nghiệm thực tế để các nhà quản lý đề xuất cơ chế, chính sách phát triển hoạt động

ươm tạo doanh nghiệp KH&CN trong thời gian tới.

Để thấy rõ hơn những vấn đề này, Tạp chí đã có cuộc trao đổi với PGS.TS Mai Thanh Phong - Phó Hiệu trưởng Trường Đại học Bách khoa (Đại học quốc gia TP Hồ Chí Minh) kiêm Giám đốc HCMUT-TBI.

Xin ông giới thiệu khái quát về hoạt động và những kết quả nổi bật mà HCMUT-TBI đạt được cho đến hôm nay?

Với chủ trương tìm kiếm, phát hiện, hỗ trợ, ươm tạo các doanh nghiệp KH&CN mới khởi nghiệp, Trung tâm tập trung hỗ trợ các dự án khởi nghiệp của các sinh viên, cựu sinh viên, giảng viên Trường Đại học Bách khoa và các trường nằm trong mạng lưới Đại học Quốc gia TP Hồ Chí Minh. Đến nay, HCMUT-TBI đã hỗ trợ hàng trăm doanh nghiệp bằng nhiều hình thức khác nhau và ươm tạo trực tiếp khoảng 30 doanh nghiệp khởi nghiệp. Trong số đó có những doanh nghiệp đã tốt nghiệp và đang hoạt động tốt như: Công ty CP công nghệ thông minh ưu việt (Inext Technology); Công ty Viet Control; Công ty TNHH sản phẩm thiên nhiên Bách khoa (BK Nature),

Công ty TNHH sinh hóa môi trường Bình Lan; Công ty Giải pháp kỹ thuật Indefol... Các công ty này đều do các sinh viên, giảng viên của trường khởi nghiệp dựa trên chính các kết quả nghiên cứu của mình.

Bên cạnh đó, HCMUT-TBI đã triển khai Chương trình Đào tạo giảng viên đổi mới sáng tạo và khởi nghiệp, đã đào tạo hàng trăm giảng viên trở thành những huấn luyện viên hỗ trợ khởi nghiệp đổi mới sáng tạo cho các sở/ngành, trường đại học, viện nghiên cứu và các đơn vị hỗ trợ khởi nghiệp đổi mới sáng tạo trên địa bàn thành phố. Đặc biệt, hoạt động Phiên chợ khởi nghiệp và SME (doanh nghiệp vừa và nhỏ) do Trung tâm tổ chức đã trở thành hoạt động thường xuyên, thu hút sự quan tâm của cộng đồng khởi nghiệp.

Là một trong số ít cơ sở ươm tạo doanh nghiệp KH&CN đầu tiên ở phía Nam, đặt nền móng cho mô hình ươm tạo doanh nghiệp KH&CN trong trường đại học, xin ông chia sẻ những thuận lợi, khó khăn trong quá trình hoạt động?

Dấn thân vào doanh nghiệp KH&CN là một thách thức lớn. Là một doanh nghiệp bình thường thành công đã khó, là doanh nghiệp KH&CN thành công thì còn khó hơn nhiều. Song nếu thành công thì lợi ích mà doanh nghiệp KH&CN mang lại rất lớn trên nhiều mặt. Chính vì vậy, Nhà nước cần khuyến khích và hỗ trợ loại hình doanh nghiệp này. Đây cũng là lý do mà HCMUT-TBI ra đời. Là một cơ sở ươm tạo doanh nghiệp KH&CN thuộc một trường đại học kỹ thuật hàng đầu và đặt trên địa bàn năng động bậc nhất của cả nước, Trung tâm có được

■ Chính sách và quản lý

một số lợi thế nhất định về: Cơ sở vật chất phục vụ nghiên cứu, thử nghiệm và hoàn thiện sản phẩm; đội ngũ chuyên gia công nghệ, nguồn nhân lực dồi dào; cơ hội tiếp cận các kết quả nghiên cứu tốt...

Về khó khăn, từ kinh nghiệm hoạt động của Trung tâm, tôi thấy khó khăn đến từ nhiều phía. Về phía doanh nghiệp, còn thiếu chủ động trong hoạt động phát triển của chính mình. Đa số các chủ doanh nghiệp khởi nghiệp ở đây là giảng viên trẻ kiêm nhiệm, gần như họ đã có “một chân” chắc chắn là nghề giáo, đồng thời họ cũng thiên về nghiên cứu nên tinh thần “doanh nhân”, “vượt khó” không cao. Về phía Trung tâm, tôi thấy khó khăn nhất vẫn là thiếu sự hỗ trợ đúng mức từ Nhà nước, kể cả về mặt cơ chế chính sách và tài chính. Từ đó dẫn đến sự hạn chế của bộ máy vận hành, cơ sở vật chất ươm tạo cũng như chất lượng dự án khởi nghiệp... Chúng tôi không có kinh phí để hỗ trợ các doanh nghiệp ươm tạo, trong khi đó việc tiếp cận các nguồn hỗ trợ hay ưu đãi theo các chính sách hỗ trợ của Nhà nước lại không đơn giản. Nhiều doanh nghiệp được đánh giá là giàu tiềm năng ở HCMUT-TBI đã tiếp cận một số chương trình hỗ trợ của Nhà nước để hoàn thiện sản phẩm và đẩy mạnh thương mại hóa, song hầu như là không thành công do các quy định ngặt nghèo và phức tạp hoặc do thiếu sự hướng dẫn, quy định rõ ràng.

Vậy theo ông, Nhà nước cần làm gì để cơ bản giải quyết những khó khăn như ông vừa nêu?

Theo tôi, Chính phủ cần có chính sách hỗ trợ mang tính hệ thống cho các doanh nghiệp KH&CN và các cơ sở ươm tạo. Mọi sự hỗ trợ đều có đích đến cuối cùng là doanh nghiệp KH&CN, nhưng dưới nhiều hình thức khác nhau như hỗ trợ trực tiếp cho doanh nghiệp thông qua các chính sách ưu đãi về thuế, các

Các giảng viên về khởi nghiệp đổi mới sáng tạo do Trung tâm đào tạo.

chương trình hỗ trợ đổi mới hoặc áp dụng KH&CN vào sản xuất, kinh doanh...; hỗ trợ gián tiếp bằng chính sách và các kênh trung gian như cơ sở ươm tạo. Điều quan trọng là các chính sách phải khả thi và gắn với thực tế, đi được vào thực tế.

Thời gian qua Chính phủ đã ban hành nhiều chính sách liên quan đến hỗ trợ doanh nghiệp KH&CN như: Nghị định số 80/2007/NĐ-CP về doanh nghiệp KH&CN; Quyết định số 592/QĐ-TTg phê duyệt Chương trình hỗ trợ phát triển doanh nghiệp KH&CN và tổ chức KH&CN công lập thực hiện cơ chế tự chủ, tự chịu trách nhiệm; Quyết định số 844/QĐ-TTg phê duyệt Đề án “Hỗ trợ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo quốc gia đến năm 2025”..., song khi triển khai còn nhiều bất cập, doanh nghiệp KH&CN cũng như các cơ sở ươm tạo chưa tiếp cận được nhiều.

Cuối năm vừa rồi, HCMUT-TBI được Ban Quản lý Dự án hỗ trợ xây dựng chính sách đổi mới và phát triển các cơ sở ươm tạo doanh nghiệp (BIPP), Bộ KH&CN chọn làm đơn vị thí điểm trong hoạt động hỗ trợ ươm tạo doanh nghiệp trong trường đại học. Tuy kinh phí hỗ trợ còn hạn chế, nhưng thực sự rất quý giá đối với chúng tôi. Chúng tôi cũng hy vọng rằng, hoạt động của Trung tâm sẽ là một ví dụ điển hình để các nhà quản lý tham khảo, rút kinh nghiệm trong việc đề xuất các cơ chế, chính sách về phát triển hoạt động ươm tạo doanh nghiệp KH&CN trong thời gian tới.

Xin ông cho biết một số định hướng của Trung tâm trong thời gian tới?

Trung tâm đang có kế hoạch nâng cấp toàn diện nhằm xây dựng một cơ sở ươm tạo doanh nghiệp KH&CN hàng đầu tại Việt Nam với hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo tốt nhất. Dự kiến, Trung tâm sẽ đầu tư, nâng cấp và mở rộng không gian làm việc hiện hữu (600 m²) lên 3.000 m², tạo không gian làm việc sáng tạo cho hàng trăm doanh nghiệp khởi nghiệp và các nhà cung cấp dịch vụ hỗ trợ. Về mặt hoạt động, Trung tâm sẽ tiếp tục đẩy mạnh các chương trình đào tạo nâng cao nhận thức và tư duy khởi nghiệp cho các cá nhân và doanh nghiệp. Đặc biệt chú trọng đưa môn học khởi nghiệp - đổi mới sáng tạo vào chương trình đào tạo của các trường đại học; nâng cấp toàn diện các hoạt động hỗ trợ khởi nghiệp, ươm tạo doanh nghiệp KH&CN nhằm nâng cao hơn nữa tỷ lệ ươm tạo thành công.

Để thực hiện được định hướng này, Trung tâm rất mong nhận được sự hỗ trợ từ phía Nhà nước. Chúng tôi đã xây dựng hồ sơ và đề xuất sự hỗ trợ từ Chương trình 592. Bên cạnh đó, chúng tôi cũng đẩy mạnh sự hợp tác từ khối tư nhân. Hiện nay, đã có một số doanh nghiệp cam kết đồng hành cùng chúng tôi.

Xin cảm ơn ông và chúc Trung tâm ngày càng phát triển!

Thực hiện: **Quang Hưng, MN**